

Bollywood'da kast sistemi

Arş. Gör. Okan Şeker
İKÜ Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü

Kast sistemiyle ilgili erken yazılı kanıtlar, Hindu kutsal kitabının temelini oluşturan, MÖ 1500 gibi erken bir tarihe ait Sanskritçe metinler olan Vedalarda görülür. Rigveda, MÖ 1700-1100, nadiren kast ayrımlarından bahseder ve sosyal hareketliliğin yaygın olduğunu belirtmektedir.

Hindistan'daki kast sisteminin kökenleri örtülü, ancak iki bin yıldan fazla bir süre önce ortaya çıktığı görülmektedir. Hinduizm ve Brahmanizm'den sonra ilişkilendirilen bu sistemde insanlar mesleklerine, dinlerine ve Varna denilen ten renklerine göre kategorize ediliyordu. Başlangıçta kast, kişinin çalışmasına bağlı olsa da kısa sürede kalıtsal hale geldi. Her insan değiştirilemez sosyal statü içerisine doğdu. Dört ana kast şunlardır: Brahmin, rahipler; Kshatriya, savaşçılar ve soylular; Vaisya, çiftçiler, tüccarlar ve zanaatkarlar; ve Shudra, kiracı çiftçiler ve hizmetçiler. Bunlar dışında kast sistemi dışında kalanlara ise "dokunulmazlar" denmektedir.

Kast sistemi mesleklerle başlamıştır ama din ile kast sistemi değişmeye yüz tutmuştur. Hocart'a göre toplumsal tabakalaşma dinsel ilke ve göreneklerden kaynaklanmaktadır. Rahip krallar, farklı işlevsel gruplara farklı konumlar verdi. Senart, kutsal yiyeceklerle ilgili yasaklardan hareketle kast sisteminin kökenini açıklamaya çalışmıştır. Belirli bir tanrının takipçileri, kendilerini aynı atadan torunları olarak kabul ettiler ve tanrılarına belirli bir tür yiyecek sundular. Aynı tanrıya inananlar kendilerini başka bir tanrıya inananlardan farklı görüyorlardı. Örneğin Brahmanlar için Hinduizm'de Kastyapa, Meneka, Vishamitra, Atri, Gautama ve Jamadagni gibi en zengin tanrılar vardır. Ancak alt sınıf Hintliler bu tanrı ve tanrıçalara inanmıyorlardı. Yaşayan canlı olduklarına inandıkları nesnelere, putlara inanıyorlardı. Brahman sınıfındaki rahipler bu tanrılara (yukarıda adı geçen) bağlandılar ve onları Hint halkının inancından ayırdılar. Kendilerini diğerlerinden üstün görmeye başladılar. Brahma tanrılarına inanmayı seçen insanların ayrıcalıkları bulunmamaktaydı.

1975 yılında Hindistan Anayasası'nın açıkça yasakla-

dığı kast sistemi günümüzde kırsal kesimde etkisini göstermekte, kentsel alanlarda ise büyük şehirlerde çok az etkiye sahip olmakla birlikte evlilik törenlerinde izlerinin devam etmektedir. Ayrıca ülkedeki siyasi partiler de üst sınıftan destek olarak seçimlere girmek için mücadele etmektedir. Hint endüstrisi, toplumu geliştirken, kast sisteminin izleri görülmektedir. Son yıllarda dünya çapında tanınırlık kazanan Hint sineması, günümüzde kast sisteminin çarpıcı bir örneğidir.

Bollywood nedir?

Bollywood, seçkin film stüdyolarının bulunduğu Kalküta'daki "Tollygunge" kelimesi ile Hollywood kelimelerinin birleşiminden oluşan "Tollywood" kelimesine dayanmaktadır. Sessiz film zamanından film müziği döneminin başına kadar film yapımcısı olarak çalışan Wilford E. Deming, Hollywood kelimesinden ilham almış ve "Tollywood" terimini icat etmiştir. Bunu takiben Mumbai'deki film yapımcıları, Bombay merkezli film endüstrisini tanımlamak için "Bollywood" terimini benimsedi.

Bollywood'da Tabakalar

ülke arasında ön plandadır. Ancak Sektörün büyükleri varlıklarını konsolide etti ve yaşlı yıldızlar artık ailelerinin her zamankinden daha büyük bir rol oynadığı holdingin parçası haline gelmiştir. Gerçekten de, Bollywood endüstrisinin yüzde 80'ini yöneten on kadar aile bulunmaktadır. Bu azınlık aile, sinema sektörünün tüm akışını belirlemektedir.

Hint film endüstrisinde hayatta kalabilmek için Urduca öğrenmek zorunda olunan zamanlardı. Şimdi, İngilizce bilmeyen biri herhangi bir iş bulmakta zorlanmaktadır. Günümüzün yıldızlarının çoğu akıcı bir şekilde yalnızca İngilizce konuşabilmektedir. Hintçe film afişleri ve tanıtımları giderek daha fazla İngilizceye güvenmektedir. Senaryolar, orijinal olarak İngilizce yazılır ve diyaloglar bile İngilizce'den çeviri

olma eğilimindedir, ancak oyuncuların ve yapımcıların yazılı veya sözlü Hintçe üzerindeki hakimiyet eksikliği önemli görünmemektedir. Bu, Bollywood'un şehir dışında yaşayan Hindular için bir anlam ifade etmediği anlamına gelir. Yoğun bir nüfusa sahip olan Hindistan'da birçok dil ve lehçe bulunmaktadır. Hint dilleri toplam 400 dil ve lehçeden oluşur.

Bollywood'da filmler, İngilizce konuşan orta sınıflar tarafından, İngilizce konuşan orta sınıflar için, aynı zamanda Hollywood'u izleyen ve bunu 'dünya sineması' olarak gören insanlar için, apartman dairelerinde yaşayan ve evrensel, Amerikanlaşmış yaşam tarzını arzulayan insanlar için yapılmaktadır. Daha önceki filmleri Hint toplumunu ilgilendiren (toplumsal eşitsizler arasındaki aşk, fakire karşı zengin, badmash'a karşı) filmlere odaklanırken, şimdi ise kendini referans alan orta sınıf habitusunu yeniden üretmeye çalışmaktadır. Quartz India'nın bildirdiğine göre eleştirmenler, "filmlerdeki insanları umursamanın zor olduğu" için filmin Hindistan'ın üçüncü dünya gerçekliğinden kopuk olduğunu aktararak filmleri "siğ" buldular.

Böylece Bollywood'un, yıldızların, genç sanatçıların, figüranların ve küçük kasabalardan kaçanların ülkenin küçük mikro kozmosu haline gelen ortamında birlikte etkileşimde bulunduğu, aşına olunan alıcalı sosyal alanının yerini, İngilizlerin birer kahraman gibi davrandığı standartlaştırılmış, orta sınıf dünya aldı. Sinema Hindistan'ın eğlence endüstrisine hakim olduğundan ve eğlence endüstrisi artık toplumun çok daha büyük bölümünü yönettiğinden, bu içeriği üreten insanlar artık gerçekten yoksun veya fakir olamazlar. Fakirleri oynamak zorunda kaldıklarında bile fakirlere yer yoktur. Yetersiz eğitilmiş, kenar mahallelerde yaşayanlar ya da hijyenik olmayan ortamlar filmlerde gösterilmezken, dans eden erkek ve kızlar renkli kumaşlarla boy gösterirler. Bu tür "kendini iyi hissettiren" sinemada, Bunty Aur Babli filminde olduğu gibi, mofussil (varoşlar), geride bırakılması gereken yer olarak hayal edilir.

Hindu gazetesi tarafından 2013 ve 2014'te yayınlanan 250'den fazla filmin baş karakterlerinin yakın tarihli bir analizi, yalnızca altı baş karakterin geri kalmış kasta ait olduğunu ortaya çıkardı. "Hint izleyici fakir insanları izlemek istemiyor." (Zoya Akhtar) Hindistan Gişesine göre, film karakterleri veya kahramanlar zayıf olduğunda bu film normal bir film değil, genellikle alternatif filmler olarak adlandırılır.

Sinema Hindistan'ın eğlence endüstrisine hakim olduğundan ve eğlence endüstrisi artık toplumun çok daha büyük bölümünü yönettiğinden, bu içeriği üreten insanlar artık gerçekten yoksun veya fakir olamazlar. Fakirleri oynamak zorunda kaldıklarında bile fakirlere yer yoktur.

